

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. O. Parfeni)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Țurcan, V. Cotorobai, M. Anton)

ÎNCHEIERE

30 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Andrei Trofim Lungu, reprezentat de avocații Tatiana și Valentin Guțu, de Natalia Doncilă și de Andrei Andrei Lungu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Lungu împotriva Nataliei Doncilă, Ludmillei Șteingart, lui Andrei Lungu și a Anastasiei Lungu cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și;

la acțiunea reconvențională a Ludmillei Șteingart către Andrei Lungu, Natalia Doncilă cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Andrei Lungu, alăturarea la cererea de apel a Anastasiei Lungu și menținută hotărârea din 20 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), prin care acțiunile inițială și reconvențională au fost admise parțial,

c o n s t a t ă :

La 23 martie 2018 și 01 octombrie 2018, Andrei Lungu a depus cerere de chemare în judecată către Doncilă Natalia, Șteingart Ludmila, Lungu Andrei, Lungu Anastasia, prin care a solicitat:

- constatarea faptului acceptării succesiunii la locul ei de deschidere, prin intrarea de fapt în posesie de către Lungu Andrei asupra patrimoniului succesoral rămas după decesul Stepanidei Lungu, decedată la XXX, compus din ½ din 16/36 cote-părți din bunul imobil: teren cu nr. cadastral XXX, suprafața de 0.1054 ha; casa de locuit individuală cu nr. cadastral XXX, suprafața 1408 m.p.; construcțiile accesorii cu nr. cadastral XXX, suprafața de 41.7 m.p. și construcția accesorie cu nr. cadastral XXX, suprafața de 14 m.p, amplasate în XXX; ½ cotă-parte din terenul cu nr. cadastral XXX, suprafața de 0.1028 ha; casa de locuit individuală cu nr. cadastral XXX, suprafața 74.8 m.p; construcția accesorie cu nr. cadastral XXX, suprafața de 37,9 m.p; construcția accesorie cu nr. cadastral XXX, suprafața de 14,7 m.p., construcția accesorie cu nr. cadastral XXX, suprafața de 6,5 m.p și construcție

accesorie cu nr. cadastral XXX, suprafața de 22.3m.p., amplasate în XXX;

În motivarea acțiunii, a indicat că, la 09.10.1979, de către Sovietul sătesc Ghidighici, în registrul de stare civilă, sub nr. 30, a fost înregistrată căsătoria între Lungu Andrei și Corjan (Lungu) Stepanida.

La XXX, Lungu Stepanida a decedat, fapt confirmat prin certificatul de deces nr. 22 din XXX.

În perioada căsătoriei cu defuncta Lungu Stepanida, au dobândit cu drept de proprietate comună în devălmășie 16/36 cote-părți din bunul imobil: teren cu nr. cadastral 0122104.317, construcție cu nr. cadastral XXX, construcție cu nr. cadastral XXX și construcție cu nr. cadastral XXX, situate în XXX, fapt confirmat prin certificatul Comitetului Executiv nr. 9/6 din 24.09.1980; dispoziția Primăriei XXX nr. 154-d din 30.12.2003; titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXX din 09.09.2004.

În baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 10-607 din 02.10.1992, dispoziția Primăriei XXX nr. 155-din 30.12.2003; procesului-verbal de recepție finală nr. 40 din 16.12.2003 și titlului de autentificare a dreptului deținătorilor de teren nr. XXX din 09.09.2004, Lungu Andrei și Lungu Stepanida, au dobândit cu drept de proprietate bunul imobil: teren cu nr. cadastral XXX, construcție cu nr. cadastral XXX, construcție cu nr. cadastral XXX, construcție cu nr. cadastral XXX, construcție nr. cadastral XXX, construcție nr. cadastral XXX, situate în XXX.

Până la deces, Lungu Stepanida nu a testat averea prin testament, iar moștenitorii legali ai acesteia sunt: soțul ultimei, Lungu Andrei și fiicele acesteia rezultate din căsătoria anterioară, Doncilă Natalia și Șteingart Ludmila.

După decesul Stepanidei Lungu, Andrei Lungu a acceptat averea defunctei, prin intrarea de fapt în posesia patrimoniului succesoral: posesia, administrarea, întreținerea și reparații curente a imobilelor, precum și prin plata tuturor impozitelor, facturilor.

În pofida faptului că, ambele fiice ale defunctei locuiesc în aceeași localitate, au cunoscut despre decesul acesteia și despre patrimoniul succesoral, au discutat cu Lungu Andrei despre necesitatea respectării termenului procedurii de acceptare a succesiunii, pe parcursul a peste 2 ani de zile, dar nici una nu a manifestat voința de a moșteni averea defunctei.

Bunul imobil situat în XXX, este înregistrat cu drept de proprietate comună în devălmășie după reclamantul Lungu Andrei și defuncta Lungu Stepanida, însă, de fapt, acesta a fost vândut părților Lungu Anastasia și Lungu Andrei în anul 1992, și din aceste surse a fost procurat bunul imobil situat în XXX, fapt cunoscut părților Doncilă Natalia și Șteingart Ludmila.

Până în prezent, imobilul nr. 30, amplasat în XXX este în posesia și gestiunea părților Lungu Andrei și Lungu Anastasia și tot dânsii achită toate plățile aferente acestui imobil. Reclamantul este de bună-credință și recunoaște acest fapt.

În vederea perfectării actelor asupra patrimoniului succesoral, s-a adresat verbal la notar în vederea deschiderii procedurii succesoriale, însă a primit refuz pe motiv că termenul de 6 luni de zile de la data decesului a expirat și urmează să înainteze o cerere în instanța de judecată, în vederea constatării faptului acceptării succesiunii prin intrare de fapt în posesia averii succesoriale.

La 22 mai 2018, pârâta Șteingart Ludmila a depus acțiune reconvențională către Lungu Andrei, Doncilă Natalia cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.60-62 Vol. I).

În motivarea acțiunii reconvenționale, Șteingart Ludmila a indicat că, la XX decembrie XX, mama sa, Lungu (Șveț) Stepanida a încheiat căsătoria cu tatăl său, Corjan Gheorghii. Din căsătorie s-au născut două surori, ea - Șteingart Ludmila și sora sa - Doncilă Natalia.

În rezultatul neînțelegerilor familiale părinții au divorțat. Ulterior, la XX octombrie XX, mama sa, Lungu (Corjan) Stepanida a încheiat căsătoria cu Lungu Andrei. La XXX, a decedat mama sa, Lungu Stepanida.

În timpul căsătoriei, mama sa și pârâtul Lungu Andrei, au dobândit cu drept de proprietate comuna în devălmășie, 16/36 cote-părți din bunul imobil: teren cu nr. cadastral XXX, construcție cu nr. cadastral XXX, construcție cu nr. cadastral XXX și construcție cu nr. cadastral XXX, situate în XXX și bunul imobil: teren cu nr. cadastral XXX, construcție cu nr. cadastral XXX, construcție cu nr. cadastral XXX, construcție cu nr. cadastral XXX, construcție nr. cadastral XXX, situate în XXX.

Până la deces, mama sa, Lungu Stepanida nu a testat averea prin testament, iar moștenitorii legali sunt: ea, fiica Șteingart Ludmila, sora sa, Doncilă Natalia și Lungu Andrei.

După decesul mamei sale a acceptat averea defunctei, prin intrarea de fapt în posesia patrimoniului succesoral menționat mai sus: prin posesia, administrarea, întreținerea și reparații curente a imobilelor, precum și prin plata impozitelor, facturilor pentru serviciile comunale. După decesul mamei sale, permanent venea la casa părintească și se ocupa de curățenia în casă și curtea casei.

Astfel, pârâta Șteigart Ludmila, a solicitat instanței de judecată:

- acceptarea succesiunii la locul ei de deschidere, prin intrarea de fapt în posesie de către Șteigart Ludmila asupra patrimoniului succesoral rămas după decesul mamei sale, Lungu Stepanida, decedată la XXX, compus din 1/2 din 16/36 cote-părți din bun imobil:

- teren cu nr. cadastral XXX;
- construcție cu nr. cadastral XXX;
- construcție cu nr. cadastral XXX;
- și construcție cu nr. cadastral XXX, situat în XXX;
- și 1/2 cotă-parte din bunul imobil: teren cu nr. cadastral XXX;
- construcție cu nr. cadastral XXX;
- construcție cu nr. cadastral XXX;

- construcție cu nr. cadastral XXX, situate în XXX, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 03 iunie 2019, reclamantul Lungu Andrei a depus cerere de concretizare a pretențiilor către Doncilă Natalia și Șteigart Ludmila, prin care a solicitat:

- a considera acceptarea succesiunii la locul ei de deschidere prin intrarea în posesie de către Lungu Andrei asupra patrimoniului succesoral rămas după decesul Lungu Stepanida decedată la XXX, compus din 1/2 din 16/36 cote părți din bunul imobil: teren cu nr. cadastral XXX;

- construcție cu nr. cadastral XXX;

- construcție cu nr. cadastral XXX;
- și construcție cu nr. cadastral XXX, situate în XXX;
- și ½ cot-parte din bunul imobil:
- teren cu nr. cadastra XXX,
- construcție cu nr. cadastral XXX,
- construcție cu nr. cadastral ,
- construcție cu nr. cadastral ,
- construcție cu nr. cadastral ,
- construcție nr. cadastral XXX, situate în XXX, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 03 iunie 2019, Șteigart Ludmila a depus acțiune reconvențională concretizată către Lungu Andrei, Doncilă Natalia, prin care a solicitat:

- stabilirea faptului acceptării moștenirii de către Șteigart Ludmila, prin intrarea în posesie la locul ei de deschidere și recunoașterea dreptului de proprietate prin succesiune după Șteigart Ludmila asupra patrimoniului succesoral rămas după decesul mamei sale, Lingu Stepanida compus din ½ din 16/36 cote-părți din bunul imobil:

- teren cu nr. cadastral XXX,
- construcție cu nr. cadastral XXX,
- construcție cu nr. cadastral XXX;
- și construcție cu nr. cadastral XXX, situate în XXX;
- și ½ cotă-parte din bunul imobil:
- teren cu nr. cadastral XXX,
- construcție cu nr. cadastral XXX,
- construcție cu nr. cadastral XXX,
- construcție nr. cadastral XXX, situat în XXX, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 20 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea inițială și acțiunea reconvențională au fost admise parțial.

La 09 iulie 2019, Lungu Andrei a declarant apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia cu admiterea acțiunii inițiale și respingerea acțiunii reconvenționale ca fiind neîntemeiată.

La 19 iulie 2019, Lungu Anastasia a depus cerere privind alăturarea la apelul declarat de Lungu Andrei, prin care a invocat că este de acord cu apelul declarat de ultimul și, prin urmare a solicitat admiterea apelului în sensul formulat.

Prin decizia din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat și cererea de alăturare la apel, fiind menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a indicat că evaluând soluția primei instanțe prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, consideră că soluția primei instanțe este corectă și legală.

Totodată instanța de apel a indicat că apelantul nu a probat, contrar sarcinii pozitive de probațiune instituită în obligația acestora de art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, că intimata Șteigart Ludmila nu ar avea dreptul la patrimoniul succesoral rămas după decesul mamei sale, Șteingart Ludmila ca succesori nedemn sau că aceasta a decăzut din dreptul la succesiune, ba mai mult instanța de judecată nici nu a fost investită cu astfel de pretenții.

În consecință, instanța de apel a constatat că concluzia primei instanțe de admitere parțială a acțiunii inițiale și a acțiunii reconvenționale este justă, or, atât reclamantul-apelant Lungu Andrei, cât și pârâta-intimată Șteigart Ludmila nu au depus la notar declarații de acceptare a succesiunii și ambii au solicitat acceptarea succesiunii pe cale judecătorească.

Prin urmare, aserțiunile apelantului vizavi de faptul că, el este unicul moștenitor legal care a intrat în posesia de fapt a patrimoniului succesoral în termen de 6 luni de la data decesului Stepanidei Lungu, sunt neîntemeiate.

La fel, sunt neîntemeiate alegațiile apelantului, precum că numai el a achitat serviciile comunale, impozite pentru deservirea bunului imobil situat în XXX, or, potrivit materialului probator se constată că intimata Șteigart Ludmila a achitat impozitele, facturile pentru serviciile comunale, după decesul mamei, permanent venea la casa părintească și se ocupa cu curățenia în casă și curtea casei.

De asemenea, în termenul de acceptare a succesiunii părțile au întreprins măsuri, ce confirmă intrarea în posesie de către aceștia asupra patrimoniului succesoral sus-indicat, astfel încât, în speță, sunt întrunite temeiurile legale stabilite de art. 1516 Cod civil pentru constatarea faptului acceptării succesiunii.

Or, art.303 Cod civil statuează că, posesiunea se dobândește prin exercitarea voită a stăpânirii de fapt a bunului.

La 23 martie 2020, prin poșta electronică, Andrei Trofim Lungu, reprezentat de avocații Tatiana și Valentin Guțu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de fond și-a depășit atribuțiile prin recunoașterea dreptului de proprietate al reclamantului inițial și a reclamantului reconvențional asupra patrimoniului succesoral, în situația în care niciunul dintre ei nu au înaintat o astfel de pretenție și nici nu a fost supusă examinării un astfel capăt de cerere, or, legea prevede că instanța examinează cauza în limitele pretențiilor înaintate, fapt care a fost neglijat de instanța de fond.

La 06.04.2020, Andrei Lungu, reprezentat de avocații Tatiana și Valentin Guțu, a mai depus o cerere de recurs, prin care a invocat cerințe similare.

La 23.03.2020, Andrei Andrei Lungu a depus o cerere de recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a apreciat arbitrar probele din dosar și a interpretat eronat normele de drept material.

La 25 martie 2020, prin poșta electronică, Natalia Doncilă a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a indicat că, fără a fi citată legal, fără a fi expediate pe adresa ei copiile cererilor de apel și a referințelor depuse pe caz, instanța de apel a indicat în decizie, precum că ea a fost citată legal, fapt care este fals. Atrage atenția instanței de recurs la faptul că informația despre petrecerea ședințelor de judecată pe caz în instanța de apel nu a fost publicată nici pe portalul instanțelor de judecată, fapt care îl confirmă prin înscrisul probatoriu anexat.

La 31.07.2020, Anastasia Lungu a depus referință la cererea de recurs a lui Andrei Lungu, prin care a solicitat admiterea recursului declarat împotriva deciziei instanței de apel din 05 decembrie 2019.

La 14.08.2020, Natalia Doncilă a depus referință la cererea de recurs a lui Andrei Lungu, prin care a solicitat admiterea recursului declarat împotriva deciziei instanței de apel din 05 decembrie 2019.

La 19.08.2020, avocatul Ludmila Covganeț, în interesele Ludmilei Șteingart, a depus referință la cererile de recurs a lui Andrei Lungu și a Nataliei Doncilă, prin care a solicitat ca recursurile să fie declarate inadmisibile.

La 20.08.2020, avocatul Tatiana Guțu, în interesul lui Andrei Lungu, a depus referință la cererea de recurs a Nataliei Doncilă, prin care a solicitat admiterea recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 05 decembrie 2019 și comunicată participanților la proces, prin poșta electronică la 30 ianuarie 2020 (f. d. 89-90, vol. II), iar recursurile au fost declarate la 23 și 25 martie 2020. Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile împotriva deciziei din 05 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în termen.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de către Andrei Trofim Lungu, reprezentat de avocații Tatiana și Valentin Guțu, de Natalia Doncilă și de Andrei Andrei Lungu inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea

considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Andrei Trofim Lungu, reprezentat de avocații Tatiana și Valentin Guțu, de Natalia Doncilă și de Andrei Andrei Lungu, nu pot duce la admisibilitatea recursurilor, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursurilor, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursurilor nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestora ca fiind admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererile de recurs depuse de către Andrei Trofim Lungu, reprezentat de avocații Tatiana și Valentin Guțu, de Natalia Doncilă și de Andrei Andrei Lungu.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către Andrei Trofim Lungu, reprezentat de avocații Tatiana și Valentin Guțu, de Natalia Doncilă și de Andrei Andrei Lungu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru